

หญ้างวงช้าง

<http://www.morninggarden.com>

ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Heliotropium indicum</i> (Linn.) R.Br.
ชื่อภาษาอังกฤษ	: Eye Bright , Alacransillo
ชื่ออื่นๆ	: ผักแพวขาว (กาญจนบุรี), หญ้างวงช้างน้อย (เหนือ) กุนอกาโม (มาเล-ปัตตานี), หวายงวงช้าง (ศรีราชา)
วงศ์	: BORANGINACEAE

ลักษณะพืช

พืชล้มลุกออกดอกเพียงครั้งเดียวแล้วก็ตาย ขนาดสูง 15-60 เซนติเมตร ลำต้นตั้งตรง มีขน แตกกิ่งก้านสาขามาก ใบเดี่ยวเรียงสลับกัน รูปหอก ปลายใบแหลม ฐานใบโค้งเว้าเป็นรูปหัวใจ เนื้อใบขรุขระมีขน ดอกออกเป็นช่อที่ยอด ปลายช่อโค้งงอเหมือนงวงช้าง ดอกสีขาวอมฟ้าม่วง มีขนาดเล็กเรียงเป็นแถว ผลรูปไข่ ขนาดเล็ก เปลือกแข็ง 2 ผลติดกัน แต่ละผลภายในมี 2 ช่อ ช่อหนึ่งมี 1 เมล็ด

หญ้างวงช้างพบขึ้นทั่วไปในที่ชุ่มชื้นรกร้าง

การปลูกและขยายพันธุ์

หญ้างวงช้างเป็นวัชพืชที่พบทั่วไป ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

การใช้ประโยชน์

การใช้ประโยชน์ทางยา

ทั้งต้น : แก้โรคลักปิดลักเปิด แก้ไอ ขับปัสสาวะ แก้ไข้ ดับพิษร้อน ปอดอักเสบ เจ็บคอ นิ้วในกระเพาะปัสสาวะ ปากเปื่อย แผลบวม มีหนอง ตาฟาง

ใบ : พอกแผล หยอดหู รักษาโรคผิวหนัง พอกฝี น้ำจากใบรักษาสิว ทำยาหยอดตาแก้ตาฟาง ทำยาอมกลั้วคอแก้เจ็บคอ แก้กระหายน้ำ ลดน้ำตาลในเลือด

ดอก ราก : ใช้น้อยๆ เป็นยาขับระดู

ราก : ตำคั้นน้ำ หยอดตาแก้ตาเจ็บ ตามัว ตาฟาง

ตำรับยา

- ใบสด 10-15 ใบ ล้างใบให้สะอาด นำมาตำให้ละเอียด เติมน้ำเล็กน้อย คั้นเอาแต่น้ำ ใซ้้อมบ้วนปากวันละ 3-4 ครั้ง 2-3 วัน แผลในปากจะค่อยยังชั่วและในที่สุดจะหายไป

- ใบและต้นสด 1 กำมือ ล้างใบและต้นให้สะอาด ต้มกับน้ำรับประทานแต่น้ำ ทำให้ลมพิษหาย ยานี้แพร่หลายในอินโดจีน

- ต้นสดที่มีดอก 30-60 กรัม สับต้มกับน้ำ 2 ถ้วยแก้ว รับประทานครั้งละ ½ ถ้วยแก้ว ขับปัสสาวะได้

- ยาพื้นบ้านอีสาน ใซ้ทั้งต้น ตำแก้พิษฝี หรือผสมใบและดอกชุมเห็ดไทย ใบและดอก ผักเสี้ยนผี แก้ปวดตามข้อ เช่น ข้อเข่า ข้อไหล่ โดยตำละเอียด พอกตามข้อที่ปวด พันผ้าไว้จนรู้สึก ร้อนแล้วเปิดผ้าออก วันละ 2 ครั้ง แล้วทาด้วยน้ำมันมะพร้าว

การใช้ประโยชน์อื่นๆ

- ใซ้ในการเลี้ยงโค-กระบือ หญ้าวงช้าง 1 กก. น้ำตาลทรายแดง 1 กก. น้ำ 1 ปี๊บ ต้มรวมกันกรองเอาน้ำ กรอกให้สัตว์กินวันละ 1 ขวดลิโพ โคนมที่เป็นเต้านมอักเสบระยะต้นกิน 3 วัน จะหาย ตำรับที่ 2 หญ้าวงช้าง เถาคุดหมูคุดหมา น้ำ 1 ปี๊บ หรืออาจเพิ่มน้ำตาลทรายแดง ต้มรวมกัน กรองเอาน้ำให้สัตว์กิน และควรรีดน้ำนมทิ้งด้วย รักษาเต้านมอักเสบ ตำรับที่ 3 หญ้าวงช้าง ทั้ง 5 ตะไคร้ทั้ง 5 ตำยาแล้วผสมน้ำมันก๊าด ทาตามตัว อาการเส้นดิ่งจะหาย

- การใซ้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช หญ้าวงช้างทั้งต้น โขลก ประมาณ 1-2 กิโลกรัม นำไปแช่น้ำ 1 ปี๊บ ตั้งค้ำคั้น นำน้ำหมักไปฉีดพ่นป้องกันกำจัดเพลี้ยอ่อน มีประสิทธิภาพสูง

- ใบใซ้เป็นสี้อมให้สีดำ

สารสำคัญ

สารสกัดรากหญ้าวงช้างด้วยแอลกอฮอล์ 95 % และสารกลุ่มแอลคาลอยด์จากเมล็ด หญ้าวงช้าง มีฤทธิ์ด้านการเกร็งของกล้ามเนื้อเรียบ ลดความดันโลหิตอย่างอ่อน และมีฤทธิ์ยับยั้งเซลล์

เนื่องอบางชนิด สารสกัดน้ำเป็นพิษต่อเซลล์มะเร็งได้หลายชนิด การทดลองในคนโดยให้กินสารสกัดน้ำจากทั้งต้นแห้ง พบว่าสามารถลดการอักเสบและเร่งการเจริญเนื้อเยื่อที่แผล

หญ้างวงช้างทั้งต้นมีสารที่เป็นพิษต่อดับและมีรายงานว่าทำให้เกิดโรคตับอักเสบในสัตว์เคี้ยวเอื้อง จะแสดงอาการชัดเจน

การตลาด

หญ้างวงช้างไม่มีการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์